

AZ ÁLLAMALAPÍTÁS

A kalandozások kudarcai után válaszút elé kerül népünk:

1. Folytatjuk a kalandozásokat ⇒ kihal a magyarság, a szomszédaink kiirtanak bennünket
2. Beilleszkedünk a keresztény Európába ⇒ így megmarad a magyarság is.

A keresztény magyar állam megszervezése két nagy uralkodó nevéhez fűződik:

1. Géza fejedelem: (972-997)

a) békekötés a szomszédokkal:

⇒ 962-ben I. Ottó vezetésével megalakult a **Német-római Császárság**, mely a kor legütőképesebb lovagseregét sorakoztatta fel. Géza felvette a kapcsolatot I. Ottóval és **973-ban megkötötték a quedlinburgi békét**

(Ottó nem támad bennünket, cserébe Géza lemond az ausztriai és morva területekről)

⇒ **jó kapcsolatok Bizánccal** is

⇒ **dinasztikus házasságok**: rokoni kapcsolatok a szomszédokkal

(pl. István a bajor Gizella hercegnőt kapta feleségül)

b) **keresztény hittérítők behívása**: fiát, Vajkot is Istvánra keresztelteti

⇒ az egyház pajzs a külföldi támadás ellen: mi is keresztények vagyunk, nem pogányok

c) **lovagok behívása**, hogy eltanuljuk a nyugati lovagi harcmódot

Géza történelmi érdeme, hogy a magyar nép válaszútján felismerte a helyes utat és rá is lépett. Művét azonban fia, István fejezte be.

2. I. (Szent) István (997-1000-1038)

a) **Leveri a lázadó törzsfőket (Koppány, Ajtony, Gyula)**

A lázadás oka: Géza halála után **kérdéses volt, hogy ki kövesse a trónon**.

A pogány szokás szerint: **seniorátus**: a legidősebb férfirokon örököl. ⇒ Koppány

Géza viszont **Istvánt jelölte utódul a primogenitúra elve alapján**: az elsőszülött fiú örököl.

b) **Koronát kér II. Szilveszter pápától (fejedelemből király lesz)**

István 1000-ben megkoronáztatta magát. Koronát a pápától (II. Szilveszter) kért:

- a korona az "**apostoli hatalmat**" is jelentette ⇒ a király feladata lett az egyházszerzés
- **nem a császártól** kérte, hanem a pápától ⇒ **nem ismer el maga fölött semmilyen világi hatalmat. A fejedelemség helyébe lépett a feudális királyság.**

c) **Támogatja az egyházat:**

- **földbirtokok** adományozása (gazdálkodás ⇒ nagy jövedelmek)
- egyházi adó bevezetése: **tized (dézsmá)**
- Az országot **10 püspökségre** (egyházmegyére) osztotta
- **Esztergom érseki rangot kapott a pápától.** ⇒ az **önálló magyar érsekség létrehozásával elhárult annak a veszélye, hogy a magyar egyház német befolyás alá kerül** (mint a cseh és a lengyel).
- **A világi egyházszervezet mellett a szerzetesség is meghonosodott:**
pl. a **pannonhalmi kolostor** már Géza idején megépült, de rövidesen jelentőssé vált a **veszprémi** és a **pécsváradi apátság** is.

d) Kialakul a feudális berendezkedésű Magyar Királyság:

- A királyi **hatalom alapját a föld szolgáltatotta**: a lázadók leverésével **megszerezte az ország területének kétharmadát**.
- **Új székhely: Székesfehérvár**
(oka: az 1019-ben megindult jeruzsálemi zarándoklatok elkerülték Esztergomot.)
- Ha a király nem a székhelyén tartózkodott, hanem járta az országot, akkor **udvarházról udvarházra járt**. Ha az egyikben már az összes élelmet felélte, továbbállt a következőbe.

Így alakult ki a **vármegyerendszer**:

⇒ a **vármegye központjában a megerősített udvarházak (várak) álltak**

⇒ a **vármegyék élére ispánokat** (comes) nevezett ki:

az ispán feladata:

1. adók beszedése
2. bírászkodás
3. a vármegyei katonaság vezetése: a terület katonai védelmét a **várjobbágyokból álló várkatonaság** látta el.

e) István két törvénykönyvét töredékekből ismerjük:

- **Az első törvénykönyv a szabadokra vonatkozott**
- **A második törvénykönyv kiegészítő jellegű, főleg az egyházat védte.**

f) Pénzügyek:

- A gazdasági ügyeket a **kincstár** intézte.
- **a bevétel többsége terményadóban** érkezett be, amit a király és udvara **feléltek**.
- emellett volt **állami pénzdó** is, ez évi **8 dénárt** jelentett.

g) Külpolitika:

- igyekezett apja **békepolitikáját folytatni**.
- Dinasztikus kapcsolatok a **németekkel és Bizánccal** is,

h) Trónutódlás:

- István **fiát, Imrét szánta utódjául**, aki egy udvari vadkanvadászaton meghalt
- Imre halála után **Vazul pályázott a trónra** (István nagybátyjának a fia). István nem akarta, hogy ő kövesse a trónon, mert "pogánynak" ítélte. ⇒ **Vazult megvakíttatta** és fiaival (András, Béla, Levente) Lengyelországba száműzte.
- ezután a **velencei származású Orseoló Pétert jelölte ki utódnak**, aki korábban a királyi testőrség parancsnoka volt.